
Farmakoepi-Nyt

Juli

Dansk Selskab for Farmakoepidemiologi's nyhedsbrev

2007

No. 28

MEDDELELSER FRA BESTYRELSEN

Formandens klumme 2

GENERALFORSAMLING 2006

Referat 3

Regnskab 2005 5

AUTOREFERATER

Annamarie Lassens disputats: Acid-related disorders and use of antisecretory medication 6

Ingeborg Hartz' disputats: En legemiddelepide-miologisk studie av kolesterolsenkende legemidler i Norge" 6

Allan Buusmans ph.d.-afhandling: Drug formularies in general practice: Pharmacoepidemiological and qualitative studies 7

Anthony S.R. Gichangis ph.d.-afhandling: Analysing episodes of pharmacological care using prescription databases..... 7

INTERESSANTE ARTIKLER

Se side..... 8

MØDER OG KURSER

Danmark 9

Udlandet 10

ÅRSMØDE 2007

Opslag om mødet 11

Sæt kryds i kalenderen:

Dansk Selskab for Farmakoepidemiologi

afholder

Årsmøde

og generalforsamling

Mandag den 19. november 2007

i Odense

Tema: Pharmacovigilance

Se foreløbigt program bagest i nyhedsbrevet

Dansk Selskab for Farmakoepidemiologi

Farmakoepidemiologi er en relativt ny gren af epidemiologien. Som navnet antyder, drejer det sig om anvendelse af epidemiologiske principper på lægemiddelrelaterede problemstillinger. Deskriptive undersøgelser af lægemiddelforbrug, kvalitative undersøgelser af holdninger til brug af medicin, farmakoøkonomiske vurderinger, og analytiske epidemiologiske studier af lægemiddelvirksomheder omfatter alle af farmakoepidemiologi og illustrerer dens bredde.

Formålet med Dansk Selskab for Farmakoepidemiologi er at fremme udviklingen af denne disciplin i Danmark. Selskabet er åbent for alle, som interesserer sig for farmakoepidemiologi inden for sundhedssektoren, de akademiske institutioner og industrien.

Selskabet afholder mindst ét årligt videnskabeligt møde, udgiver desuden et nyhedsbrev og samarbejder med tilsvarende udenlandske og internationale organisationer.

Vedtægter og indmeldelsesblanket kan rekvireres ved henvendelse til selskabets sekretariat; adresse ses på forsiden af Nyhedsbrevet. Årskontingentet er 250 kr.

Bestyrelsen består efter generalforsamlingen i november 2006 af professor, dr.med. *Jesper Hallas*, Forskningsenheden for Klinisk Farmakologi, Syddansk Universitet - Odense (formand); seniorforsker, ph.d. *Morten Andersen*, Forskningsenheden for Almen Praksis, Syddansk Universitet – Odense; lektor Birthe Søndergaard, Institut for Farmakologi og Farmakoterapi, Det Farmaceutiske Fakultet, Københavns Universitet; forskningsassistent, ph.d. *Pia Wogelius*, Klinisk Epidemiologisk Afdeling, Ålborg Hospital og Medical Director *Betina Østergaard Eriksen*, Alparma (kasserer). Selskabets revisor er afdelingschef, cand.oecon. *Kjeld Christensen*, AstraZeneca og revisorsuppleant er lektor, ph.d. *Jens Søndergaard*, Forskningsenheden for Almen Praksis, Syddansk Universitet – Odense.

Redaktion: *Morten Andersen*

Materiale, som ønskes optaget i nyhedsbrevet bedes sendt til adressen på forsiden, eller via mail til horneberg@health.sdu.dk Til samme adresse stiles oplysninger om adresseændringer, indmeldelser og lignende.

Farmakoepi-Nyt

Vi vil her benytte lejligheden til at efterlyse indlæg fra medlemmerne. Vi vil for eksempel

gerne besvare faglige spørgsmål og formidle kontakter mellem medlemmer med nært beslægtede interesser. Kritik og forslag modtages også gerne.

Morten Andersen

MEDDELELSER FRA BESTYRELSEN

Formandens klumme

Kryds i kalenderen

Kære medlemmer:

Sæt et stort kryds i kalenderen 18.-20. august 2008. Det er lykkedes at få den årlige verdenskongres i farmakoepidemiologi, ICPE, til København. Det vil være en oplagt mulighed for at profilere dansk farmakoepidemiologi, og at få et godt indtryk af hvad der rører sig i fronten af faget.

Kongressens logistiske aspekter varetages af en velsmurt, professionel organisation inden for ISPE i samarbejde med lokale kongresbureauer. Vores opgave, den sværeste, er at sikre et attraktivt fagligt indhold og at give arrangementet en passende dansk *flavour*, som deltagerne vil kunne huske. Fra vores side stiller vi med en lokal formand for programlægningskomiteen (undertegnede) og

en lokal formand for værtskomiteen (Jens Peter Balling).

Jeg har deltaget i arbejdet med at planlægge programmet for årets verdenskongres i Quebec i august. Der er kommet 550 abstracts på frie indlæg og omkring 30 på symposier eller workshops, hvoraf omkring halvdelen af de sidstnævnte bliver accepteret. De frie foredrag udvælges af ISPE-medlemmerne via en internet-baseret bedømmelse, og underkastes en sidste redaktionel gennemgang af programkomiteen. Vi har valgt at lægge forholdsvis megen vægt på symposier og workshops. Det opleves af de fleste kongresdeltagere som mere tilfredsstillende at få et velafgrænset emne gennemgået i dybden end at høre frie foredrag. Men det er en balancegang; de frie indlæg er vores vækstlag og de bedste bud på overraskelser kommer derfra. Vi regner med at fortsætte denne linie ved kongressen i København.

De logistiske forhold for kongressen i København er ved at være på plads. I øjeblikket er den største hurdle at finde egnede lokaliteter til afslutningsfesten for de forventede 600-800 deltagere. Gode forslag fra læserne er meget velkomne.

*Jesper Hallas
formand*

Klummen er forfattet af formanden, men repræsenterer ikke nødvendigvis den øvrige del af bestyrelsen.

GENERALFORSAMLING 2006

Referat fra generalforsamlingen i Dansk Selskab for Farmakoepidemiologi torsdag den 16. november 2006:

1. **Valg af dirigent og referent**
Jens Peter Balling blev valgt som dirigent.
Pia Wogelius blev valgt som referent.
2. **Formandens beretning om selskabets virksomhed**
Morten Andersen aflagde beretning (*red.: Er indføjjet i dette nyhedsbrev*). Beretningen blev godkendt.
3. **Selskabets stående udvalg og råd aflægger rapport**

Selskabet har pt. ingen udvalg eller råd.

4. **Kassereren aflægger det reviderede regnskab til godkendelse**

Selskabets kasserer aflagde regnskab, der blev godkendt uden indsigelser. (*Red.: Regnskabet er indføjjet i dette nyhedsbrev*).

5. **Valg af bestyrelse**

Merete W. Nielsen udtrådte af bestyrelsen efter eget valg på grund af barsel. Bente Nørgaard udtrådte af bestyrelsen efter tur og kunne ikke genopstille. Formanden takkede de afgående bestyrelsesmedlemmer for deres indsats. Morten Andersen, Betina Østergaard Eriksen og Pia Wogelius fortsætter i bestyrelsen. Som nye medlemmer valgtes Lektor Birthe Søndergaard fra Danmarks Farmaceutiske Universitet og Jesper Hallas fra Syddansk Universitet.

6. **Valg af revisor og revisor suppleant**

Som revisor blev valgt Kjeld Christensen og som revisor suppleant Jens Søndergaard. (Begge genvalgt).

7. **Fortsat tilknytning og kontingentbetaling til EuroDURG (afstemning)**

Morten Andersen indledte med at orientere om ulemper og fordele ved tilknytning til EuroDURG. Generalforsamlingen besluttede efter drøftelse af spørgsmålet at udskyde beslutningen om fortsat tilknytning.

8. **Orientering om ISPE 2008**

Jesper Hallas orienterede om ISPE kongressen der i august 2008 afholdes i København med Jens Peter Balling som "local host chairman" og Jesper Hallas som "local scientific chairman".

9. **Evt.**

Der var ingen punkter under evt.

Formandens beretning

Bestyrelsens sammensætning

Ved sidste generalforsamling blev Betina Østergaard Eriksen, Pia Wogelius og jeg selv valgt som bestyrelsesmedlemmer ved nyvalg. Bente Nørgaard og Merete W. Nielsen var ikke på valg. Bestyrelsen konstituerede sig i januar

med undertegnede som formand, Bente Nørgaard som sekretær og Betina Østergaard Eriksen som kasserer. Merete W. Nielsen har til efteråret valgt at træde ud af bestyrelsen i forbindelse med barsels- og forældreorlov. Bente Nørgaard træder ud af bestyrelsen og kan ikke genvælges.

Bestyrelsesmøder

Vi har holdt i alt 7 møder, heraf 5 som telefonmøder.

Nyhedsbreve

Der er udkommet to nyhedsbreve i det forgangne år; juni 2006 var nyhedsbrevet redigeret af undertegnede og nummeret i oktober blev redigeret af Pia Wogelius.

Nyhedsbrevet distribueres fortsat på mail og kan downloades i pdf-format fra hjemmesiden.

Med hensyn til indholdet er der ikke sket ændringer, men der efterlyses indlæg fra medlemmerne.

Medlemmer

Det sidste år har medlemstallet været stabilt lige over 100.

Vi vil fra bestyrelsens side gerne opfordre alle til at bidrage med at reklamere for selskabet.

Faglige aktiviteter

Bestyrelsen havde oprindelig intentioner om at afholde et halvdagssymposium med et metodeemne i foråret med en international foredragsholder. Da der ikke umiddelbart fandtes muligheder for sponsoring, valgte vi at invitere Til Stürmer fra Harvard Medical School til at holde foredrag om propensity scores, da han i forvejen skulle til Danmark i forbindelse med et ph.d.-forsvar i Odense. Tidspunktet blev først endelig fastlagt 1 måned før, og mødet kolliderede desværre med et Hosmer & Lemeshow kursus i Århus og et epidemiologisk foredrag i Odense. Bedømt fra interesselkendergivelser og tilmeldinger kunne der have været mere end 20 deltagere, men der var flere afbud i sidste øjeblik og kun 10 til stede. Foruden Til Stürmers foredrag gav statistiker Henrik Støvring en god og pædagogisk introduktion til propensity scores, og der var en interessant diskussion trods de få deltagere.

Et andet muligt emne for et halvdagssymposium har været fase 4-studier, samt metodeproblemer, styrker og svagheder ved studier baseret på nationale registerdata. Bestyrelsen modtager meget gerne forslag til temaer fra medlemmerne.

Sekretariatsfunktioner

Kontingenthåndteringen varetages fortsat af Lægeforeningens serviceafdeling. Herudover har Henrik Horneberg som de tidligere år gjort et stort, praktisk arbejde i forbindelse med arrangement af møder, opsætning og udsendelse af nyhedsbreve, regnskab og praktisk assistance til bestyrelsesmedlemmer.

Internationale relationer

Selskabet er fortsat tilknyttet både ISPE og EuroDURG, European Drug Utilisation Research Group, sidstnævnte diskuteres separat på generalforsamlingen. ISPE-kongressen i 2008 vil blive afholdt i København, Jesper Hallas er udnævnt til formand for den videnskabelige komité og Jens Peter Balling som formand for den lokale værtskomité. Jesper Hallas fortæller nærmere under et separat punkt på generalforsamlingen.

Som formand vil jeg gerne takke alle, der har deltaget i selskabets aktiviteter, for et godt samarbejde. Jeg vil også takke bestyrelsen for et godt samarbejde det forløbne år, specielt tak til Bente Nørgård og Merete W. Nielsen som forlader bestyrelsen.

Til sidst skal der lyde en særlig tak til sekretær Henrik Horneberg for en uvurderlig indsats.

Morten Andersen
formand

Nyt medlem af bestyrelsen – Birthe Søndergaard

Birthe Søndergaard er ansat som lektor ved Institut for Farmakologi og Farmakoterapi, Det Farmaceutiske Fakultet, Københavns Universitet.

Forskningsmæssigt arbejder hun med udvikling og evaluering af farmaceutisk praksis, dokumentation af problemer i lægemiddelbehandlingen samt farmakoepidemiologi.

Hun besidder forskningskompetence inden for områderne: Evidensbaseret apotekspraksis, kvalitetssikring af lægemiddelbehandlinger, outcomes research, evalueringsforskning, klinisk farmaci, farmakoepidemiologi og farmakoøkonomi.

Birthe underviser i samfundsfarmaci, lægemiddelforbrug, farmaceutisk omsorg og klinisk farmaci. Endvidere er hun studieleder på Master of Drug Management uddannelsen.

Dansk Selskab for Farmakopilemiologi
Sekretariatet

Klinisk Farmakologi
Syddansk Universitet
Winsløwparken 19, 3. sal
DK-5000 Odense C
TE: 6550 3788, fax: 6591 6089
Gim. 091 2425

Regnskab for 2005

Indtægter: (Konto + tekst)

100, Kontingent	24.250,00 kr.
130, Årsmøde, deltagergebyr	4.500,00 kr.
150, Renteindtægt	1,00 kr.
Indtægter i alt	28.751,00 kr.

Udgifter: (Konto - tekst)

200, Bestyrelsesmøde	2.929,10 kr.
220, Årsmøde	8.210,50 kr.
230, Faglige møder	5.173,75 kr.
250, Kontingent, EURO-DURG	7.364,53 kr.
280, Gebyrer	391,50 kr.
281, Gebyrer til Lægeforeningen	2.002,00 kr.
282, Porto	0,00 kr.
290, Godtgørelse til Administration	4.000,00 kr.
291, Andre udgifter	583,56 kr.
Udgifter i alt	30.654,94 kr.
Årets resultat	-1.903,94 kr.

AKTIVER

Girokontosaldo pr. 31/12-2005	17.953,47 kr. ✓
Checkkontosaldo pr. 31/12-2005	2.357,93 kr. ✓
Aktiver i alt 31/12-2005	20.311,40 kr.

PASSIVER

Egenkapital 1/1-2005	21.355,94 kr.
Resultat 2005	-1.903,94 kr.
Gæld, ej betalt udgift, betaling medtages i 2006	859,40
Passiver i alt 31/12-2005	20.311,40 kr.

Bente Østergaard Eriksen, kasserer

16/11-2006
Dato

Ovennævnte regnskab er revideret og beholdningen fundet tilstede

Kjeld Christensen, foreningens revisor

18/10-2006
Dato

AUTOREFERATER

Annmarie Lassens disputats:

Acid-related disorders and use of antisecretory medication

Forsvaret på Syddansk Universitet – Odense den 5. januar 2007

Disputatsen omfatter 8 originale arbejder og en oversigt udgående fra Medicinsk Gastroenterologisk afdeling S, Odense Universitetshospital. Forskningen blev finansieret af Det Danske Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd samt Klinisk Institut, Sundhedsvidenskab, Syddansk Universitet, Odense.

Formålet var at beskrive forbrug af syrenedsættende medicin i Fyns Amt 1993-2002, at validere langtidseffekten af to strategier til håndtering af dyspepsipatienter i almen praksis, at beskrive ulcus- og esofagitis- epidemiologien i Fyns Amt 1993-2002, og at evaluere risikoen for at overse gastro-øsofageal cancer hos patienter med og uden præ-endoskopisk brug af syrenedsættende medicin. Analyserne er baseret på data fra befolkningsbaserede registre (bl.a. Odense Pharmakoepidemiologiske Database) samt et randomiseret studie.

De primære fund var:

1: Det totale forbrug af syrenedsættende medicin steg med en faktor 2,5 mellem 1993 og 2002 på grund af et stigende antal personer med langtidsforbrug.

2: Forbruget af syrenedsættende medicin blev reduceret med 24% efter *H.pylori* eradikationsbehandling blandt ulcus patienter med tidligere langtidsforbrug.

3: En *H.pylori* ”test-and-eradicate” strategi er lige så effektiv som initial gastroskopi til håndtering af dyspepsi-patienter fra almen praksis både i et 1 års og i et 6 års perspektiv.

4: I Fyns Amt var incidensen af diagnosticeret esofagitis 0,7/1000 personer i 1983 stigende til 2,4/1000 personer i 2002.

5: I 2002 var incidensen af diagnosticeret ukompliceret duodenal ulcus 0,37/1000 personer, ukompliceret ventrikel ulcus 0,40/1000

personer, blødende ulcus 0,57/1000 personer og perforeret ulcus 0,08/1000 personer. Mortalitet og risiko for kompliceret ulcus er høj såvel blandt patienter med nydiagnosticeret ukompliceret ulcus som blandt personer med nydiagnosticeret kompliceret ulcus.

6: Risikoen for at få diagnosticeret gastroesofageal cancer efter en førstegangsskopi hvor man ikke havde mistanke om cancer, er lav (44/100.000 person år) og på niveau med baggrundsbefolkningen. Risikoen er ikke påvirket af præ-endoskopisk brug af syrenedsættende medicin.

7: Blandt patienter med nydiagnosticeret esofagitis er risikoen for senere at udvikle adenocarcinom i esofagus 5 x højere end i baggrundsbefolkningen.

Kopi af disputatsen kan erhverves ved henvendelse til

annmarie.lassen@ouh.regionsyddanmark.dk eller Annmarie Lassen, Medicinsk afdeling C, Infektionsmedicin, Odense Universitetshospital, 5000 Odense C.

Ingeborg Hartz, cand. pharm., dr. scient.
Disputasdato 14. og 15. desember 2006
Universitetet i Tromsø, Medisinske fakultet,
Institutt for farmasi, Avdeling for samfunnsfarmasi

”En legemiddelepidemiologisk studie av kolesterolsenkende legemidler i Norge”

Populærvitenskapelig sammendrag

Med data fra store norske befolkningsundersøkelser (Tromsø V og OPPHED 2001) og det nasjonale reseptregisteret (2004), belyser avhandlingen aspekter ved bruk av kolesterolsenkende legemidler.

Til tross for en dramatisk økning i salg av kolesterolsenkende legemidler i Norge de senere år, eksisterer det fremdeles et gap mellom bruk i klinisk praksis og opp til anbefalt nivå, for både primær- og sekundærforebyggende behandling. Om lag halvparten av alle brukerne når kolesterol behandlingsmål. Tilsvarende så var doseringen av de mest brukte substansene (atorvastatin, simvastatin) lav.

Implementering av nye Europeiske anbefalinger i Norge, med SCORE-baserte intervensjonsgrenser for primærforebyggende behandling, kan medføre en seksdobling av antall individer på kolesterolsenkende legemidler. Økningen vil primært være blant menn og eldre.

Økt bruk ved primærprofylakse, og høyere dosering med flere brukere som når behandlingsmål, er faktorer som bidrar til de fylkesvise forskjellene i salg av kolesterolsenkende legemidler i Norge.

Allan Buusmans ph.d.-afhandling:

Drug formularies in general practice: Pharmacoepidemiological and qualitative studies

Forsvaret på Syddansk Universitet – Odense den 21. november 2006

Ph.d.-afhandlingen udgår fra Forskningsenheden for Almen Praksis i Odense.

Afhandlingen fokuserer på praktiserende lægers lægemiddelsortiment som kan defineres som de lægemidler, der bruges af en læge eller en praksis inden for en given tidsperiode.

Formålet med ph.d.-studiet var at udvikle og validere en ny metode til analyse af lægemiddelsortiment og undersøge, om det er muligt at klassificere lægepraksis som generelt bredt eller smalt udskrivende enheder. Det var endvidere målet at nå en dybere forståelse for, hvordan praktiserende læger vælger blandt lægemidler inden for en terapeutisk gruppe.

To farmakoepidemiologiske studier blev udført ved hjælp af data fra Odense Universitets Farmakoepidemiologiske Database samt Sygesikringsregistret for Fyns Amt.

Det tredje studie var baseret på semistrukturerede interview af 15 praktiserende læger.

Vi fandt signifikante forskelle mellem praktiserende lægers incidente og prævalente lægemiddelsortiment. Lægerne brugte fra mellem en tredjedel til halvt så mange lægemidler til deres incidente patienter. Vi fandt stor variation i antallet af lægemidler, som praktiserende læger håndterer, og det var således muligt at klassificere lægerne som bredt eller smalt ordinerende. Kun antal af patienter og antallet af ældre tilknyttet praksis, kunne forklare variationen. Det empiriske materiale fra det kvalitative studie krystalliseredes i fire hovedtemaer: Prisbevidsthed, eksterne faktorer, interne faktorer og kompleksiteten i ordinationsprocessen. At vælge et lægemiddel i en terapeutisk gruppe er udtryk for en reguleret og kompleks beslutningsproces med prisen på lægemidlet som en vigtig faktor.

Forfatters e-mail: buusman@dadlnet.dk

Anthony S. R. Gichangis ph.d.-afhandling:

Analysing episodes of pharmacological care using prescription databases

Forsvaret på Syddansk Universitet – Odense den 31. oktober 2006

Introduktion. En farmakologisk behandlingsepisode ("episode of pharmacological care", EPC) er det tidsforløb, hvori en behandlingsproces med et medikament eller en gruppe af medikamenter foregår. Det er den del af en behandlingsperiode (for en given sygdomsepisode), hvori patienten udsættes for medikamentet. En EPC begynder første gang medicinen ordineres og afsluttes, når en afslutningsdefinerende begivenhed kan observeres. Disse begivenheder kan blandt andet omfatte ophør, medicinskift eller dødsfald. Analyser af EPC kan give større indsigt i en række karakteristika ved medicinbrug, bl.a. forbrugsmønstre, medicinsk kvalitet, udløsende faktorer samt helbredsmæssige og økonomiske konsekvenser. Farmakoepidemiologiske studier af EPC kan udføres ved hjælp af de databaser, som produceres rutinemæssigt af sundhedssystemet. Receptdatabaser er i stigende grad blevet en vigtig ressource for studiet af medicinforbrug.

Baggrund. Receptdatabasen, som benyttes i denne afhandling, er Odense Universitets Farmakoepidemiologiske Database (OPED). OPED er en forskningsdatabase, som indeholder alle computerbehandlede receptindlæsninger fra apotekerne i Fyns Amt siden oktober 1990. Hver recept indeholder CPR-nummer, alder, køn, dato for dispensering, dispenserende apotek, receptkode og en beskrivelse af produktet, bl.a. dets aktive substans, ATC-kode, doseringsenhed, mængde målt i DDD, varens navn, fabrikant, administration og omkostning. Databasen omfatter ikke indikations- og doseringsoplysninger. Udover receptdata suppleres OPED af en demografisk database over indbyggerne i Fyns Amt omfattende alder, køn og datoer for flytning og død.

Det grundlæggende problem ved analyser af EPC ved hjælp af denne database består i at identificere episoder med kontinuerlig behandling. Problemet opstår, fordi hverken informationer om behandlingens varighed, daglig dosis eller dato for afslutning af episoden er til stede i databasen.

Formål. Der var to formål med denne afhandling: For det første at udvikle metoder til at identificere behandlingsafbrydelser i receptda-

tabaser og dermed skabe mulighed for at analysere EPC. Der eksisterer ikke metoder, som er alment accepteret og identifikationen af behandlingsafbrydelser har hidtil været baseret på ad hoc-procedurer. Det andet formål var at undersøge metoder til at analysere varigheden af EPC under hensyntagen til de forskellige årsager til at afslutte episoder. Metoderne skal sætte os i stand til at udtrække mere komplekse informationer om episoderne. En kompleks og fleksibel statistisk analyse af behandlingsepisodernes varighed er ikke tidligere beskrevet.

Resultater. Begrebet EPC blev formelt defineret og forholdet til begrebet behandlingsepisoder blev beskrevet. Et statistisk kriterium for identifikation af behandlingsepisoder ud fra receptdatabaser blev defineret og brugen af sådanne kriterier til at identificere behandlingsafbrydelser blev yderligere studeret i forhold til traditionelle ad hoc-metoder. Forholdene under hvilke de to kriterier er ens, blev undersøgt under hensyn til en mulig brobygning mellem statistiske metoder og traditionelle ad hoc-metoder.

Simple model-baserede "maximum likelihood" estimatorer for daglige dosis blev udledt. Der blev desuden udviklet flere algoritmer til vurdering af den forventede behandlingsvarighed. Ved at benytte simuleringstudier blev hver enkelt algoritmes egenskaber og indsats under forskellige forhold undersøgt.

Vi har i omfattende grad studeret og udforsket statistiske metoder til at analysere EPC og samtidigt taget hensyn til de forskellige årsager til at afslutte episoderne. De præsenterede metoder er baseret på modeller for konkurrerende risici (competing risks models), som tillader muligheden af ukendt afhængighed mellem risici. Problemet ved at ignorere konkurrerende årsager til at en episode afsluttes – og den indflydelse afhængighed mellem årsager til ophør kan have – blev studeret ved brug af simuleringstudier. Grafiske metoder til at udforske "competing risks", baseret på den kumulative fordeling og de årsagsspecifikke hazardfunktioner, blev studeret, og nye ideer til at visualisere data blev diskuteret. Desuden blev den fleksible modellering af risikoprofilerne diskuteret. Afslutningsvis analyserede vi brugen af antidepressive midler i dansk almen praksis og demonstrerede den potentielle brug af disse metoder til at opnå en mere kompleks og informativ analyse.

Diskussion. Vi har påpeget, at man til identifikation af behandlingsepisoder ikke kan forvente en generel algoritme, som kan anvendes i

alle tilfælde. Teknikkerne, som er udviklet, må tilpasses hvert enkelt tilfælde, men vi har beskrevet de generelle overanalyser for valget mellem forskellige algoritmer.

Med hensyn til analysen af varigheden af behandlingsepisoder anbefaler vi at bruge time-to-event metodologien, som tillader at analysere risikoprofiler. I fortolkning af resultaterne skal altid huskes de generelle begrænsninger af competing risk data.

INTERESSANTE ARTIKLER

Schade R, Andersohn F, Suissa S, Haverkamp W, Garbe E. Dopamine agonists and the risk of cardiac-valve regurgitation. *N Engl J Med.* 2007 Jan 4;356(1):29-38.

Zanettini R, Antonini A, Gatto G, Gentile R, Tesi S, Pezzoli G. Valvular heart disease and the use of dopamine agonists for Parkinson's disease. *N Engl J Med.* 2007 Jan 4;356(1):39-46.

Roth BL. Drugs and valvular heart disease. *N Engl J Med.* 2007 Jan 4;356(1):6-9.

Yamamoto M, Uesugi T, Nakayama T. Dopamine agonists and cardiac valvulopathy in Parkinson Disease: a case-control study. *Neurology* 2006;67:1225-1229.

Se også <http://www.laegemiddelstyrelsen.dk/under/bivirkninger> > meddelelser om bivirkninger > Vurdering af bivirkninger ved lægemidlerne Permax® (pergolid) og Cabaser® (cabergolin) mod Parkinsons sygdom

MØDER OG KURSER

Danmark:

Danish Clinical Intervention Research Academy Courses (DIRAC-kurser)

Tid: Afvikles løbende hele året.

Nærmere oplysninger: www.diracforsk.dk

Lif Uddannelse Pharma Understanding

Dette intensive kursus giver deltagerne en grundlæggende viden om, hvordan lægemidler bliver udviklet, produceret og markedsført. Kursets varighed er én dag.

Tid: 11. september 2007, 13. november 2007.

Sted: Lif Uddannelse, Strødamvej 50 A, 2. sal, 2100 København Ø

Pris: Kr. 3.250,- + moms pr. deltager.

Tilmeldingsfrist: 27. august 2007 for det første kursus og 26. oktober 2007 for det andet kursus.

Nærmere oplysninger:
<http://www.lif-uddannelse.dk/>

Lif Uddannelse Safety & Pharmacovigilance - Module II

Målgruppe: Kurset retter sig mod personer, som arbejder i en afdeling for Pharmacovigilance og personer, som arbejder med klinisk udvikling (fx udførelse og ledelse af kliniske forsøg), og som har et tæt samarbejde med Pharmacovigilancefunktionen.

Tid: 9. - 10. oktober 2007

Sted: Lif Uddannelse, Strødamvej 50 A, 2. sal, 2100 København Ø

Pris: Kr. 6.500,- + moms pr. deltager.

Tilmeldingsfrist: 21. september 2007

Nærmere oplysninger:
<http://www.lif-uddannelse.dk/>

Lif Uddannelse Farmakoepidemiologi

Målgruppe: Primært medarbejdere med akademisk baggrund som har erfaring og arbejde indenfor funktionerne pharmacovigilance, medicin og/eller registrering.

Tid: 14. november 2007, 21. november 2007, 22. november 2007

Sted: Lif Uddannelse, Strødamvej 50 A, 2. sal, 2100 København Ø

Pris: Kr. 8.400,- + moms pr. deltager.

Tilmeldingsfrist: 19. oktober 2007

Nærmere oplysninger:
<http://www.lif-uddannelse.dk/>

3rd Nordic Social Pharmacy and Health Services Research Conference

November 1-2, 2007

The aim of the conference is to provide a forum for researchers in the Nordic countries to:

- present their research to an audience of other social pharmacy or health services researchers
- engage in scholarly debate about their research in a conducive environment
- attend interactive workshops in areas relevant to social pharmacy and health services research
- meet and forge networks with other researchers from the Nordic countries

Pris: Registration before 1 August 2007: DKK 3000; PhD students: DKK 2000
After 1 August 2007: DKK 3500; PhD students: DKK 2500

Sted:
University of Copenhagen
Faculty of Pharmaceutical Sciences
Universitetsparken 2
Auditorium 3
2100 Copenhagen Ø

Nærmere oplysninger:

www.farma.ku.dk/Nordic2007

Master of Drug Management (MDM)

Kursus: Evaluering og dokumentation af lægemiddelanvendelse

Kurset som er en del af det obligatoriske forløb på MDM uddannelsen afholdes på Det Farmaceutiske Fakultet, Københavns Universitet den 12. – 16. november 2007. Kurset udbydes ligeledes til enkeltfagskursister.

Formålet med kurset er at give deltagerne:

- kendskab til forskellige evalueringsteorier
- indsigt i metoder til dokumentation af effekten af sundhedsfaglige aktiviteter og ydelser
- forståelse for terminologien i kvalitets sikring/dokumentation af sundhedsvæsenets ydelser.

Kursets indhold:

1. Planlægning, gennemførelse og evaluering af undersøgelser
2. Rammebetingelser
3. Teorier og metoder.

Nærmere oplysninger:

Kursusleder: Lektor Birthe Søndergaard
bs@farma.ku.dk

Fuldmægtig Iben Treebak ibt@farma.ku.dk
<http://www.farma.ku.dk/index.php/Master-of-Drug-Management/2011/0/>

Udlandet:

ISPE 23rd International Conference on Pharmacoepidemiology & Therapeutic Risk Management

Tid: 19.-22. august 2007

Sted: Quebec City, Canada

Nærmere oplysninger:

<http://www.pharmacoepi.org>

8th Congress of the European Association for Clinical Pharmacology and Therapeutics

Tid: 29. august-1. september 2007.

Sted: Amsterdam.

Tidlig registrering før 1. februar 2007
Abstracts indsendes senest 1. marts 2007

Nærmere oplysninger:

<http://www.eacpt2007.nl/>

Sekretariat: Klinisk Farmakologi
Syddansk Universitet, Winsløwparken 19, 3. sal, 5000 C
Tlf.: 6550 3788. Fax: 6591 6089. Giro: 091-2425.
www.forskeloni.dk

Dansk Selskab for Farmakoepidemiologi afholder Årsmøde

Mandag den 19. november 2007, kl. 10:00-16:00.

Syddansk Universitet – Odense

Lokale og foredragsholdere annonceres senere

Tema:

Pharmacovigilance

Program:

- 10:00 Velkomst
- 10:05 Introduktion til pharmacovigilance
- 10:35 Videnskabelige aspekter af pharmacovigilance
- 11:05 Kaffe
- 11:20 Implementering af pharmacovigilance
- 11:50 Pharmacovigilance – pro et contra
Efterfølgende paneldiskussion ved formiddagens deltagere.
- 12:40 Lunch
- 13:40 Generalforsamling
- 14:00 Frie foredrag
- 14:40 Kaffe
- 15:00-16:00 Frie foredrag

Alle opfordres til indsendelse af abstracts til frie foredrag (emner ikke begrænset til mødetemaet) til Jesper Hallas: jhallas@health.sdu.dk inden 1. september 2007.